

REGERINGEN

Regeringsbeslut

I:3

2014-06-12

U2014/3980/F

Utbildningsdepartementet

Vetenskapsrådet

Box 1035

101 38 Stockholm

Uppdrag att stimulera svenskt deltagande, utnyttjande och kompetensförsörjning kring uppbyggnaden och driften av den europeiska spallationskällan (ESS)

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Vetenskapsrådet att stimulera svenskt deltagande, utnyttjande och kompetensförsörjning kring uppbyggnaden och driften av den europeiska spallationskällan (ESS) genom att initiera och genomföra åtgärder med syfte att skapa ett brett svenskt utnyttjande av ESS inom forskning och näringsliv.

I uppdraget ingår att öka kännedomen om neutronspridning som ett vetenskapligt verktyg för forskning och utveckling och verka för ett stärkt samspel mellan forskning och näringsliv i arbetet med ESS. Detta kan till exempel ske genom att informera nya potentiella användargrupper om de möjligheter till forskning som ESS erbjuder och genom nätverk och partnerskapsetablering mellan universitet och högskolor, näringslivet och ESS.

Vetenskapsrådet ska ta fram en strategi för det svenska deltagandet och utnyttjandet av ESS som främjar bl.a. kompetensförsörjning och rekrytering av neutronanvändare samt forskning och teknikutveckling.

En omvärldsanalys bör genomföras som sammanfattar erfarenheterna från andra internationella neutronkällor såsom Institute Laue Langevin (ILL), ISIS och Spallation Neutron Source (SNS). I uppdraget ingår även att beskriva möjliga synergieffekter genom samlokaliseringen av ESS och den nya synkrotronljusanläggningen MAX IV.

Vetenskapsrådet ska samverka med Verket för innovationssystem (Vinnova) inom de delar av uppdraget som syftar till att stärka samspelet mellan forskning och näringsliv i arbetet med ESS.

Vetenskapsrådet bör som stöd i arbetet inrätta en referensgrupp med representanter från myndigheter, universitet och högskolor och näringsliv.

Kostnader för uppdraget finansieras inom ramen för anslaget 3:1 *Forskning och forskningsinformation*.

Redovisning

En delrapportering av uppdraget ska ske till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) senast den 31 maj 2016 och slutredovisning senast den 31 maj 2019. Vetenskapsrådet ska i samband med årsredovisningen rapportera till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) hur uppdraget fortlöper.

Skälen för regeringens beslut

ESS är ett planerat mångvetenskapligt forskningscentrum baserat på världens mest kraftfulla neutronkälla. Aldrig tidigare har en forskningsanläggning med sådan omfattning och komplexitet byggts i Sverige. Etableringen av ESS innebär möjligheter för Sverige att utgöra ett centrum för forskning och innovation inom t.ex. materialvetenskap, strukturbologi, livsvetenskaper och energi- och miljöforskning. Samlokaliseringen av ESS och synkrotronljusanläggningen MAX IV förväntas ge ytterligare stor och långsiktig betydelse för Sveriges attraktionskraft för forskning och industriell utveckling och därmed bidra till ökad sysselsättning, ekonomisk tillväxt och en höjning av svensk forsknings internationella konkurrenskraft.

Sveriges möjligheter att dra nytta av investeringarna i ESS behöver öka med syfte att stärka Sverige som en framstående forskningsnation men också för att generera positiva samhällsekonomiska tillväxtseffekter. En förutsättning för detta är att kompetensen och återväxten av forskare vid svenska universitet och högskolor med kunskap inom för ESS nödvändiga områden kan säkras på lång sikt. Nya användargrupper bör informeras om de möjligheter som ESS kan erbjuda.

En gynnsam brobyggning mellan svenska universitet och högskolor, näringsliv och ESS är också nödvändig för att Sverige till fullo ska kunna utnyttja potentialen av ESS. Det är angeläget att Sverige bättre utnyttjar de möjligheter som etableringen av forskningsinfrastrukturer ger svenska företag för att på så sätt stärka Sveriges position vad gäller forskning och teknikutveckling.

Vinnova har fått i uppdrag att etablera ett forsknings- och näringslivssekretariat för att öka samverkan mellan näringslivet och forskningsaktörer i syfte att öka svenska företags medverkan i

uppbyggnad och användning av forskningsinfrastrukturanläggningar (dnr N2013/3281/FIN). Synergier mellan detta uppdrag och arbetet kring ESS ska i möjligaste mån tillvaratas.

Mot ovanstående bakgrund och i enlighet med regeringens bedömningar i propositionen Forskning och innovation (prop. 2012/13:30) om projektets betydelse för framtida forskning inom ett antal områden bör Vetenskapsrådet ges i uppdrag att stimulera svenskt deltagande, utnyttjande och kompetensförsörjning kring uppbyggnaden och driften av ESS.

På regeringens vägnar

Jan Björklund

David Edvardsson

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM
Finansdepartementet/BA
Näringsdepartementet/ENT, FIN, RT
Statliga universitet och högskolor
Verket för innovationssystem
Chalmers tekniska högskola
European Spallation Source ESS AB